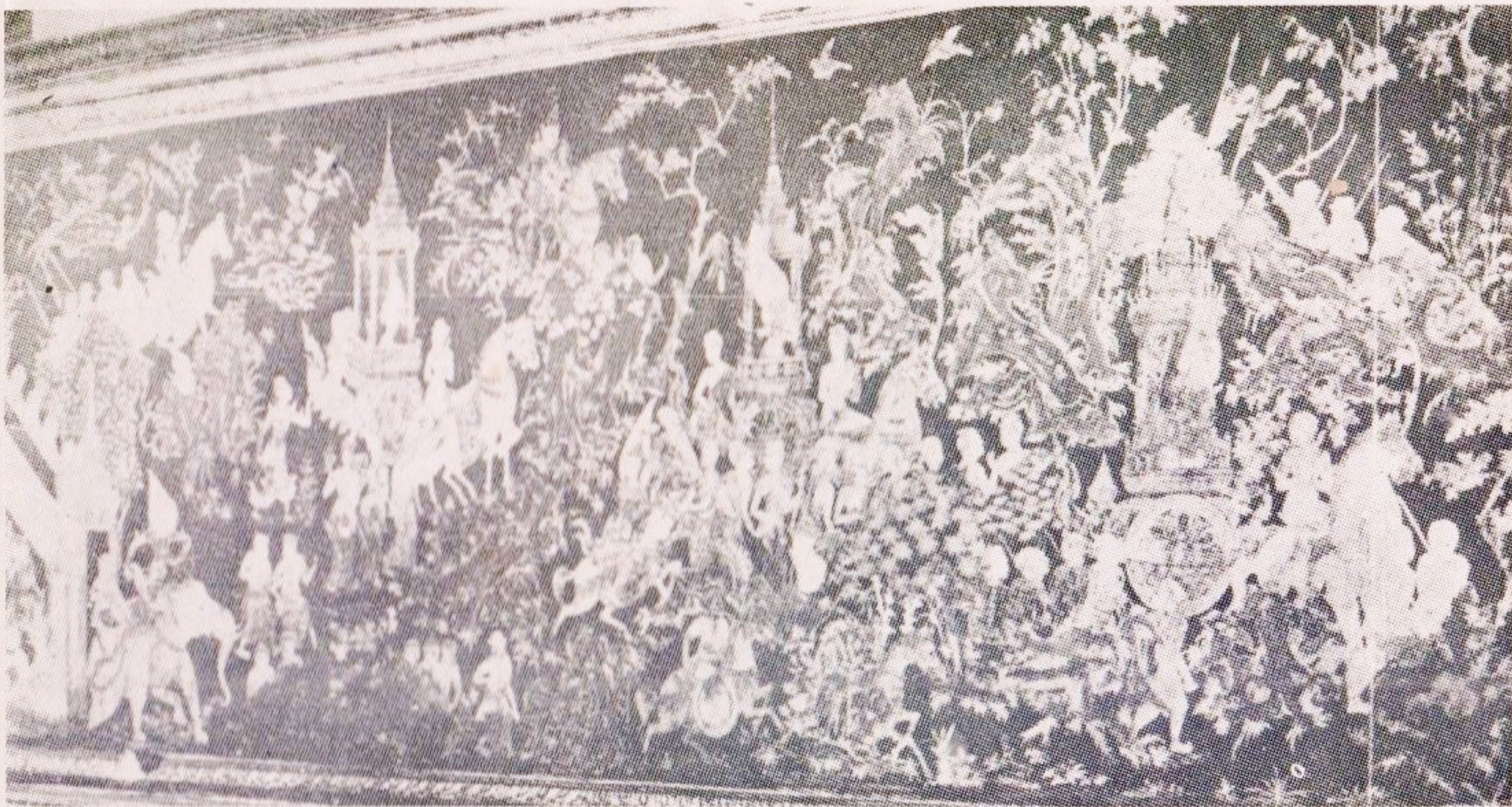

นิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

กรมศิลปากร

จัด

959. 364

ก 528 น

จัดในงานพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

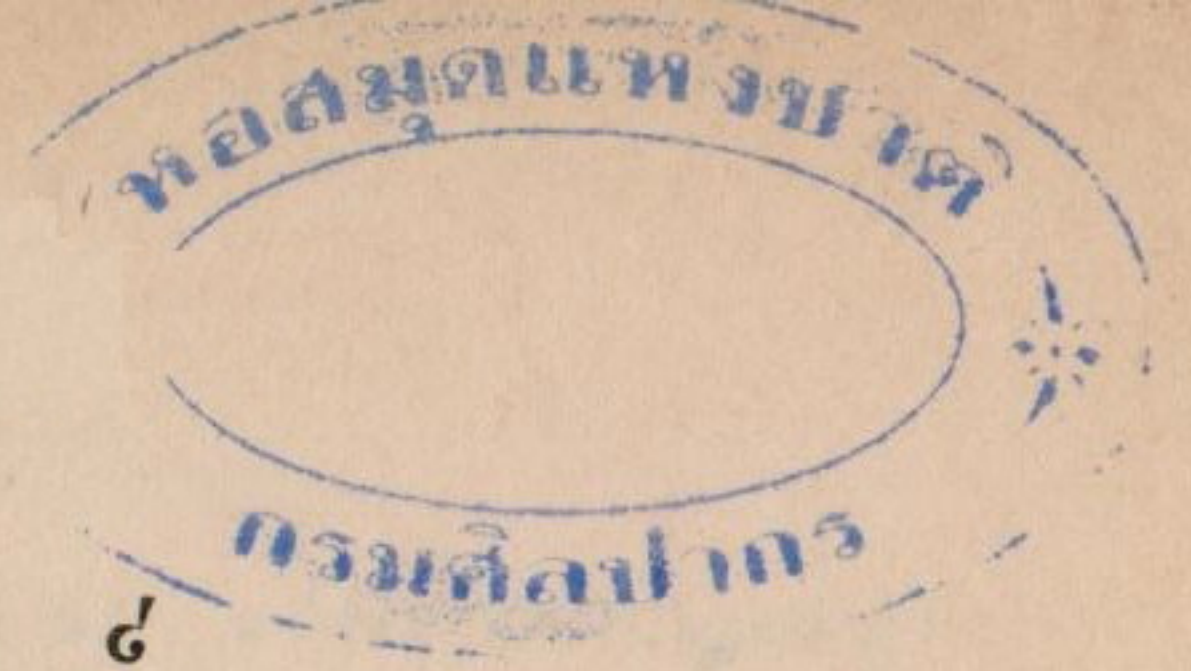
๒๕ กุมภาพันธ์ — ๑๒ มีนาคม ๒๕๓๑

ณ หอสมุดแห่งชาติ

959 364

N 528 H

H 59 H 0841 NY 2

๗ ต้นฉบับพระราชนิพนธ์

๑. ภาพยนตร์เรื่อง ชมเครื่องดาวหวาน และผลไม้
สมุดไทยดำ เส้นรง ตัวบรรจง
๒. ไกรทอง ตอนนางวิมาลาตามไกรทองมาจากถ้ำ
สมุดไทยดำ เส้นรง ตัวบรรจง
๓. ขุนช้างขุนแผน ตอนขุนแผนขึ้นเรือนขุนช้าง
๔. กาวี ตอนท้าวสนั่นราชชุบตัว
สมุดไทยดำ เส้นรง ตัวบรรจง
๕. ไชยเชษฐา ตอนท้าวธรรมมิกโกรธที่พระไชยเชษฐาขับไล่นางสุวิญชาออกจากเมือง
เพราะถูกใส่ร้ายว่า คลอดลูกเป็นท่อนไม้ พระไชยเชษฐาออกติดตาม และได้พบ
พระนารายณ์ธิเบศร โอรส
สมุดไทยดำ เส้นรง ตัวบรรจง
๖. มณีพิไชย ตอนท้าววรกรรไหรนางเกษณี ธิดาเลือกคู่ จนถึงมณีพิไชยเสด็จประพาสป่า
สมุดไทยดำ เส้นดินสอขาว ตัวบรรจง
๗. รามเกียรติ์ ตอนแสงอาทิตย์อาสาออกรบ จนถึงพระลักษมณ์ต้องศรพรหมาสตร
นางสีดาเสี่ยงบุษบกแก้ว
สมุดไทยดำ เส้นรง ตัวบรรจง
๘. สังข์ทอง ตอนนางพันธุรัตออกจากเมืองไปเที่ยวป่า จนถึงพระสังข์เห็นนางพันธุรัต
ออกจากเมือง มาเล่นกับพวกเด็กชาวบ้าน
สมุดไทยดำ เส้นรง ตัวบรรจง

๕. อิเหนา ตอนลมหอบ

สมุดไทยคำ เล่ม ๒ ตัวบรรจง

นอกจากนี้มีเรื่องที่ตั้งโดยกวีร่วมสมัยคือ

๑. โคลงยอพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย พระราชนิพนธ์ใน
รัชกาลที่ ๓ ครั้นยังดำรงพระยศเป็น พระเจ้าลูกยาเธอ กรมหมื่นเจษฎาบดินทร์

สมุดไทยคำ เล่ม ๒ ตัวบรรจง

๒. นิราศสุพรรณ แต่งโดยสุนทรภู่ พรรณนาระยะทางการเดินทางไปสุพรรณบุรี คร่า
ครวญไปตามทำนองการแตงนิราศ จนถึงบ้านท่ง

สมุดไทยคำ เล่ม ๒ สิ้นดินสอขาว ตัวหวัด

จดหมายเหตุและหมายรับสั่งรัชกาลที่ ๒

๑. ศุภอักษร ถึง เมืองประเทศราช เรื่องต่างๆ ๔ เรื่อง จ.ศ. ๑๑๗๑ (พ.ศ. ๒๓๕๒)

สมุดไทยคำ เล่ม ๒ ตัวหวัด

๒. จดหมายเหตุ เรื่องคำให้การพระยาสังคโลก เล่ม ๒ ตอนเจ้าพระยาเยมราชพา

นักงศ์อิม และนักงศ์อ้วมมากรุงเทพฯ จ.ศ. ๑๑๗๓ (พ.ศ. ๒๓๕๔)

สมุดไทยคำ เล่ม ๒ สิ้นดินสอขาว ตัวบรรจง

๓. จดหมายเหตุ เรื่องพระราชสาส์นไปเมืองจีน จ.ศ. ๑๑๗๔ (พ.ศ. ๒๓๕๕)

สมุดไทยคำ เล่ม ๒ สิ้นดินสอขาว ตัวหวัด

๔. จดหมายเหตุ เรื่อง พระราชพิธีสมโภชพระยาช้างสำคัญ จ.ศ. ๑๑๗๔ (พ.ศ. ๒๓๕๕)
สมุดไทย เสน่รง ตัวบรรจง
๕. จดหมายเหตุ ลำเนาพระราชสาส์น เรื่องพระเจ้ากรุงเวียดนามให้ทูตคุมเครื่อง
บรรณาการมาเจริญสัมพันธไมตรีกับไทย จ.ศ. ๑๑๗๕ (พ.ศ. ๒๓๕๖)
๖. จดหมายเหตุ เรื่อง พระยาเศวตภุชฌ จ.ศ. ๑๑๗๔ (พ.ศ. ๒๓๕๕)
สมุดไทยดำ เสน่รง ตัวหวัดแกมบรรจง
๗. จดหมายเหตุ เรื่อง พระราชสาส์นมีไปมากับกรุงเวียดนาม จ.ศ. ๑๑๗๘ (พ.ศ. ๒๓๕๙)
สมุดไทยดำ เสน่ดินสอขาว ตัวบรรจง
๘. หมายรับสั่ง หมายกำหนดการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก จ.ศ. ๑๑๗๑ (พ.ศ. ๒๓๕๒)
สมุดไทยดำ เสน่รง ตัวบรรจง

พระราชบัญญัติและพระราชกำหนด

๑. พระราชกำหนด ห้ามสูบบุหรี่ จ.ศ. ๑๑๘๑ (พ.ศ. ๒๓๖๒)
สมุดไทยดำ เสน่รง ตัวบรรจง
๒. ประกาศพระราชบัญญัติ ห้ามจำหน่ายและสูบบุหรี่ จ.ศ. ๑๑๗๓ (พ.ศ. ๒๓๕๔)
กระดาษสา เสน่ดินสอดำ ตัวบรรจง
๓. ประกาศพระราชกำหนด ให้พลเมืองทำวิสาขบูชาและห้ามฆ่าสัตว์ จ.ศ. ๑๑๗๙
(พ.ศ. ๒๓๖๐)
กระดาษสา เสน่ดินสอดำ ตัวหวัดแกมบรรจง

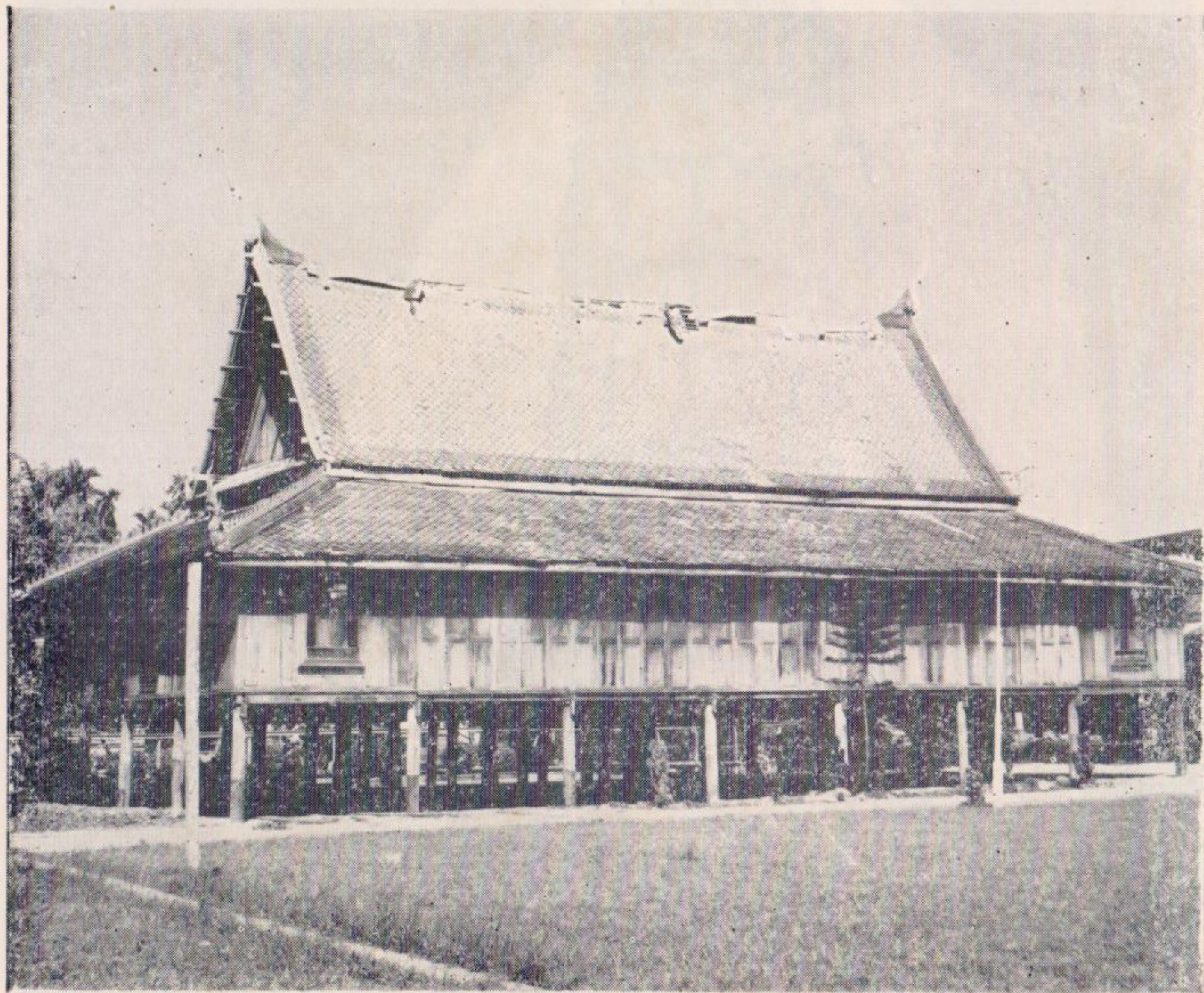
ตำราและพงศาวดาร

๑. ตำราช่าง ฉบับหลวง รัชกาลที่ ๒ ว่าด้วยช่างลักษณะต่างๆ มีภาพพร้อมคำบรรยาย
สมุดไทยคำเล่มใหญ่ ภาพสี
๒. ตำราม้า รัชกาลที่ ๒ ฉบับสมเด็จพระบวรราชเจ้า มหาศักดิพลเสนีย์ ว่าด้วยลักษณะ
ม้าต่างๆ มีภาพ บรรยายเป็นโคลง
สมุดไทยขาวเล่มใหญ่ ภาพสี
๓. ตำราพิชัยสงคราม หรือตำรายุทธศาสตร์ฉบับหลวง รัชกาลที่ ๒ ว่าด้วยแผนที่ตั้งทัพ
และตั้งค่าย
สมุดไทยคำ เส้นรง ตัวบรรจง
๔. พงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๒ เล่ม ๑
สมุดไทยคำ เส้นรง ตัวบรรจง

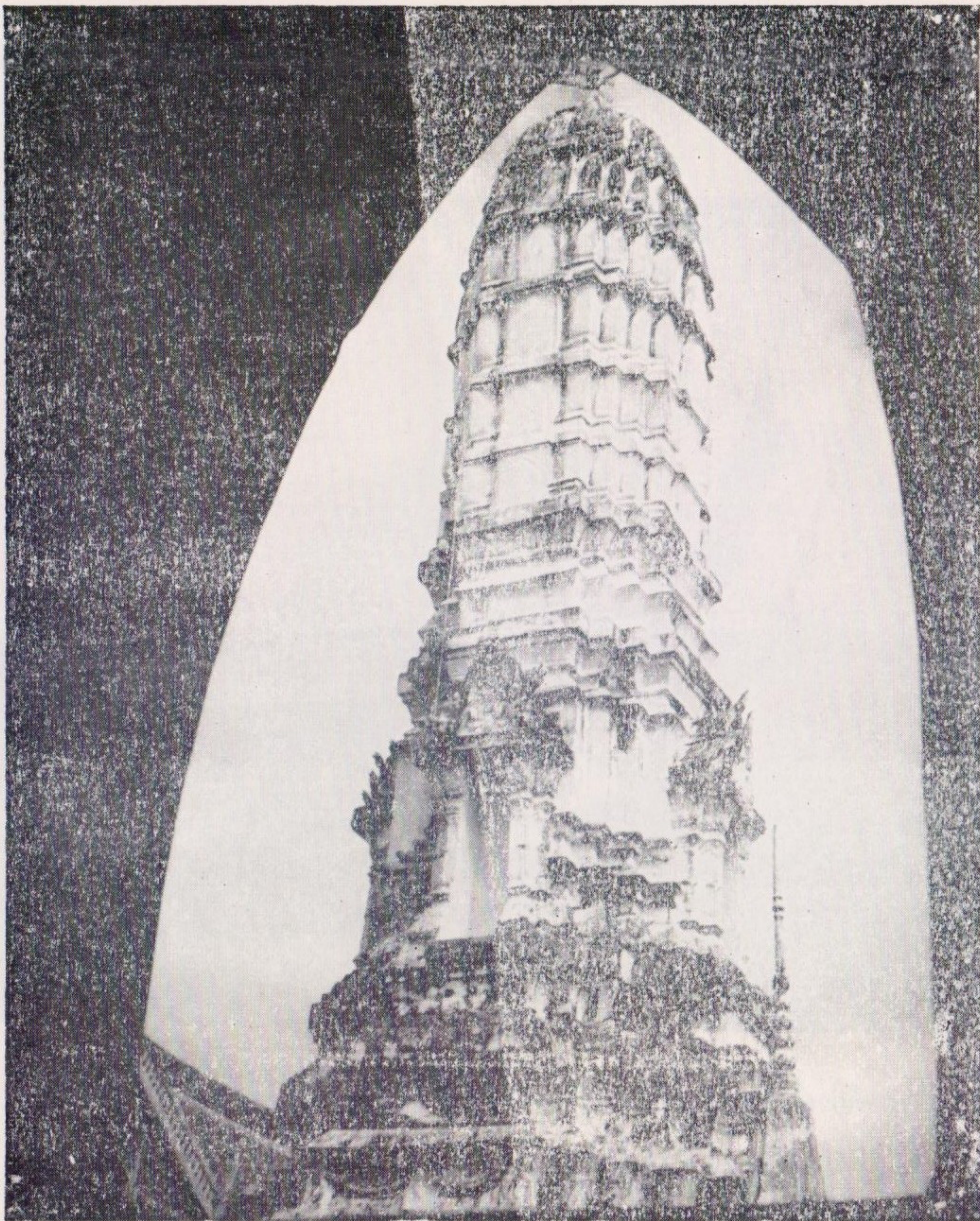
พระไตรปิฎก

ฉบับที่ทรงโปรดเกล้าให้สร้างขึ้น เช่น

๑. ขุทฺตกนิกาย เถรคาถาปาติ ฉบับรดน้ำแดง รัชกาลที่ ๒
อักษรขอม ภาษาบาลี เส้นจาร
๒. ปรมัตถที่ปนี ขุทฺตกนิกายฎฐตา เถรคาถาฉณณนา ฉบับรดน้ำแดง รัชกาลที่ ๒
อักษรขอม ภาษาบาลี เส้นจาร

พระตำหนักในวัดอัมพวันเจติยาราม จังหวัดสมุทรสงคราม

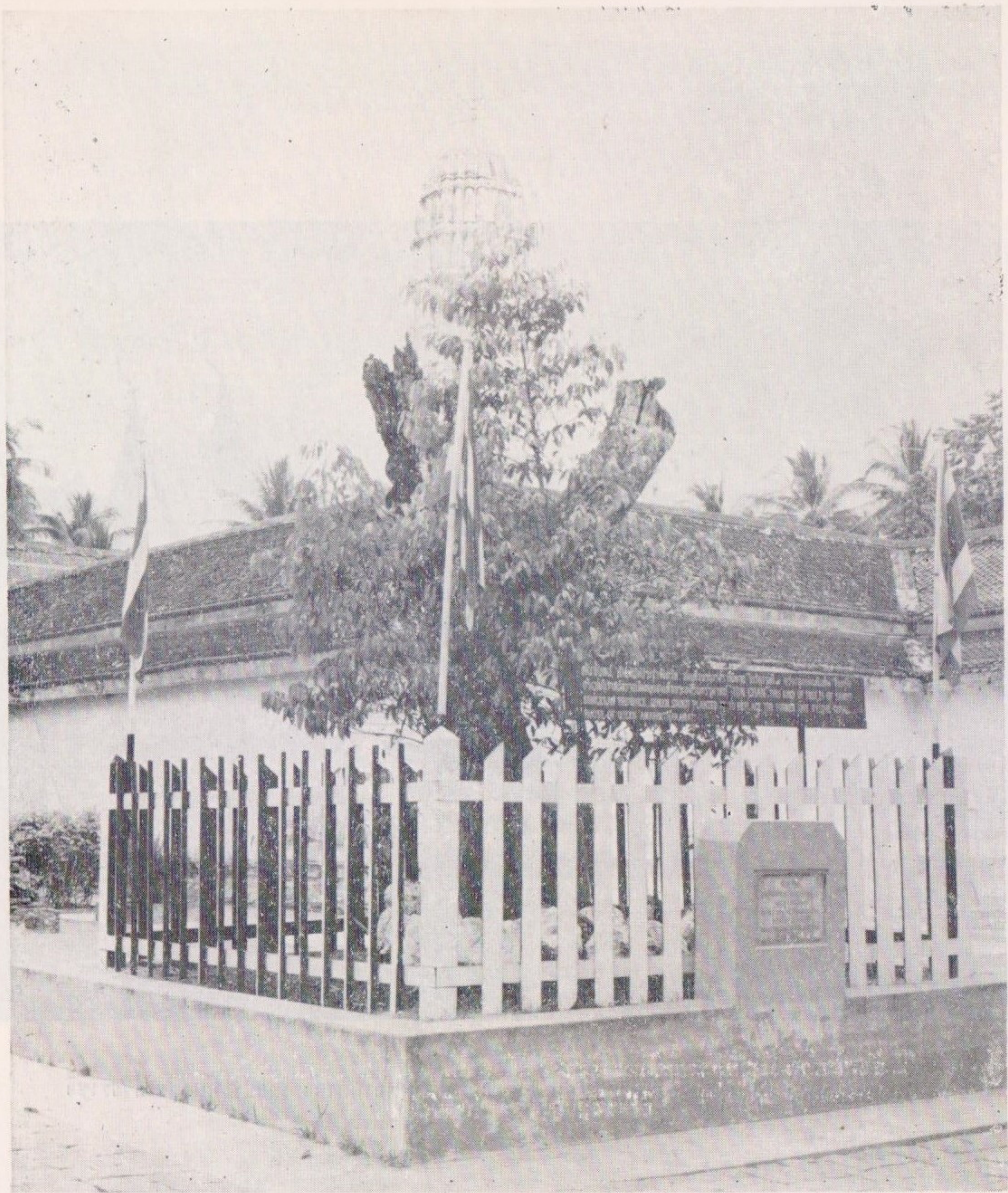

พระปรางค์บรรจุพระบรมราชสรีรังคาร พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
ณ วัดอมพวันเจติยาราม จังหวัดสมุทรสงคราม

พระราชวังเดิม ธนบุรี ซึ่งพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย เลขประทับก่อนเสวยราชย์

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้
พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารักษ์) เป็นผู้เรียบเรียง
พระราชนิพนธ์เรื่องพระราชนิพนธ์พระราชนิพนธ์พระราชนิพนธ์

๒๖๔๔
ต้นจันทน์ทศสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงปลูกที่วัดอัมพวันเจติยาราม
บริเวณนิวาสสถานของสมเด็จพระอมรินทราบรมราชินี

บานประตูพระวิหารพระศรีศากยมุนี วัดสุทัศน์เทพวราราม ๗ พระหัตถ์ทรงแกะสลัก

หุ่นพระยารักษ์ใหญ่กับพระยารักษ์น้อย ๕ พระหัตถ์พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
อยู่ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

แสดงหนังสือเกี่ยวกับ:-

๑. พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
๒. พระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
๓. กฎหมายในสมัยรัชกาลที่ ๒
๔. การสัมพันธ์กับต่างประเทศ
๕. วรรณกรรมของกวีร่วมสมัย
๖. จดหมายเหตุเรื่องต่าง ๆ

ภาพถ่ายและภาพเขียน

๑. พระบรมฉายาลักษณ์ และพระฉายาลักษณ์

- พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
- พระราชธิดา และพระราชนัดดา
- พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
- พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว
- พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว
- สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมพระยาบำราบปรปักษ์
- กรมขุนวรจักรธรานุภาพ

- กรมหมื่นอลงกฎกิจปรีชา
- กรมพระเทเวศรวชิรินทร์
- กรมหลวงวรศักดิ์พิศาล
- กรมหมื่นภูบาลบริรักษ์

๒. ภาพสถานที่ในพระราชประวัติ

- พระปรารักษ์ซึ่งบรรจุพระบรมอัฐิ ณ วัดอัมพวันเจติยาราม
จังหวัดสมุทรสงคราม
- พระตำหนักในวัดอัมพวันเจติยาราม จังหวัดสมุทรสงคราม
- ต้นจันทน์ที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงปลูกที่วัดอัมพวัน
เจติยาราม บริเวณนิवासสถานของสมเด็จพระอมรินทราบรมราชินี
- พระราชวังเดิม ธนบุรี ซึ่งพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย เคย
ประทับก่อนเสวยราชย์

๓. ภาพถ่ายงานศิลปฝีพระหัตถ์ ที่ทรงออกแบบและร่วมสมัย

- พระพุทธรูปยชรัตนจักรพรรดิพิมลมณีมัย
- พระพุทธรุณมิตร
- บานประตูไม้แกะที่พระวิหารพระศรีศากยมุนี วัดสุทัศนเทพวราราม
- พระปรารักษ์วัดอรุณราชวราราม
- พระประธานในพระอุโบสถ วัดอรุณราชวราราม
- พระอุโบสถ วัดอรุณราชวราราม
- พระที่นั่งสนามจันทร์

- ภาพเขียนเรื่องอิเหนาบนลั้บแล ในพระตำหนักแดง พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ
- หุ่นพระยารักใหญ่กับพระยารักน้อย
- บั๊อมเพลงไฟฟ้า พระประแดง
- ปากคลองลัดหลวง ชุคในสมัยรัชกาลที่ ๒
- เครื่องเสวย
- พระแท่นทรงพระอักษร
- พระแท่นประทับ

๔. ภาพสีน้ำมันพระราชนิพนธ์รัชกาลที่ ๒

- สังข์ทอง ตอนพระสังข์หนีนางพันธุรัต
- สังข์ทอง ตอนรจนาเสียงพวงมาลัย
- สังข์ทอง ตอนหาเนื้อหาปลา
- อิเหนา ตอนอิเหนาตัดดอกลำเจียกให้นางยุบล ถวายนางบุษบา
- อิเหนา ตอนองค์ปะตาระดาหลังแปลงเป็นนกยูงมาล่ออย่าหรัน จนถึงเมือง
ดาหลัง
- รามเกียรติ์ ตอนทศกัณฐ์พรหมน้ำทิพย์
- รามเกียรติ์ ตอนจองถนนข้ามไปกรุงลงกา
- รามเกียรติ์ ตอนศึกอินทรีชิตครั้งแรก เพลงศรนาคราศ

๕. แสดงตุ๊กตา จากพระราชนิพนธ์ตอนต่างๆ คุณหญิงทองก้อน จันทวิมล ให้ความอนุเคราะห์จัดมาแสดง

เบ็ดเตล็ด

- ธงที่ใช้ในรัชกาลที่ ๒
- ระนาดแก้ว
- สวนหย่อมแสดงต้นไม้ในวรรณคดี
- ภาพวิธีทำสมุดข่อย
- แสดงเครื่องมือจารใบลานและสาธิตวิธีการจารใบลาน โดยข้าราชการ
งานบริการหนังสือภาษาโบราณ
- สาธิตการแกะสลักไม้ โดยความอนุเคราะห์จาก นายมงคล เหมศรี
- สาธิตการประดิษฐ์ดอกไม้สดแบบต่างๆ โดยความอนุเคราะห์จาก
คณะศิษย์เก่าโรงเรียนวิสุทธิคาม
- สาธิตการประดิษฐ์วัตถุต่างๆ ด้วยใบทอง โดยความอนุเคราะห์จาก
วิทยาลัยอาชีวศึกษากรุงเทพฯ วิทยาเขต ๖ เสาวภา
- สาธิตการทำเครื่องหอม โดยความอนุเคราะห์จาก
นางสาวเพ็ญศรี เขียวมีส่วน สำนักพระราชวัง

